

KANCELARIA SENATU
GABINET MARSZAŁKA SENATU

Biuletyn Parlamentarnego Zespołu
ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

LUTY 2011

Spis treści

I. Program 16. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 03.02.2011 r.	3
II. Materiały na posiedzenie Zespołu	
1. Informacja o podstawowych założeniach senackiego projektu ustawy o petycjach (druk senacki nr 1036).....	6
2. Opinie organizacji pozarządowych o projekcie ustawy o petycjach (druk senacki nr 1036).....	9
III. Z archiwum Zespołu	
Informacja o przebiegu 15. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 14.12.2010 r.....	18
IV. Informacja o przebiegu posiedzenia Podkomisji stałej ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w dniu 19.01.2011 r.	21

Opracowanie:

Marzena Krysiak, Gabinet Marszałka Senatu

tel. 022 694-94-43

e-mail: ngo@nw.senat.gov.pl

**Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami
Pozarządowymi**

Miejsce: Kancelaria Senatu RP, sala 176

Data: 03.02.2011 (czwartek), godz. 15.00

Program:

15:00 **przywitanie**, słowo wstępu (marszałek Bogdan Borusewicz)

15:05 **senacki projekt** ustawy o petycjach (senator Mieczysław Augustyn)

15:20 dyskusja

16:30 sprawy różne

16:40 zakończenie

MATERIAŁY NA POSIEDZENIE ZESPOŁU

**Informacja o podstawowych założeniach
senackiego projektu ustawy o petycjach
(druk senacki nr 1036)**

W języku polskim pojęcie *petycja* oznacza *pismo skierowane do władz, zwykle w imieniu zbiorowości zawierające postulaty, prośby*. W myśl art. 63 Konstytucji RP ustawy zasadniczej *każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej*. Jednakże w świetle obowiązujących przepisów problematyka petycji występuje jedynie w kodeksie postępowania administracyjnego. Brakuje regulacji ustawowej, która w sposób bezpośredni i wyczerpujący regulowałaby zasady składania i rozpatrywania petycji.

Senacki projekt ustawy o petycjach (druk senacki nr 1036), który stanowi realizację postulatów i uwag organizacji społecznych skierowanych do parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, ma zapewnić obywatelom możliwość faktycznej realizacji konstytucyjnego prawa do składania petycji. W myśl projektu ustawy przedmiotem petycji mogą być sprawy dotyczące życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego. Do ich składania będą uprawnione osoby fizyczne, prawne i jednostki organizacyjne. Celem petycji jest skłonienie adresata do podjęcia określonego działania, zaniechania działania lub zajęcia określonego stanowiska. Petycje będą mogły być kierowane do organów władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej, wykonującej zadania z zakresu administracji publicznej.

Projektodawcy przewidzieli możliwość składania petycji w formie pisemnej albo za pomocą środków komunikacji elektronicznej, przesyłając petycję na adres poczty elektronicznej adresata petycji lub urzędu go obsługującego (adres wskazany na stronie internetowej adresata).

W projekcie określono elementy, jakie powinny być zawarte w petycji. Petycja ma zawierać:

- imię i nazwisko albo nazwę składającego petycję, miejsce jego zamieszkania albo siedzibę, adres do korespondencji;
- oznaczenie adresata petycji;

- wskazanie szczegółowego przedmiotu petycji i jej celu,
- petycja składana w formie pisemnej powinna zawierać podpis składającego petycję;
- petycja składana w formie pisemnej powinna być podpisana przez składającego petycję.

W sytuacji gdy ww. elementy nie zostaną uwzględnione przez składającego, będzie on wezwany do ich uzupełnienia lub wyjaśnienia treści petycji w terminie 14 dni. Składający zostanie pouczone, iż brak uzupełnienia lub wyjaśnienia spowoduje, że petycja nie będzie rozpatrzona.

Petycje będą upubliczniane na stronach internetowych organów rozpatrujących petycję. Informacja o petycji będzie zawierać zwięzły opis treści oraz przebiegu postępowania, dane dotyczące zasięgniętych opinii, przewidywanego terminu rozpatrzenia oraz jego wyniku. W przypadku, gdyby adresat petycji uznał się za niewłaściwy do jej rozpatrzenia, przesyła ją niezwłocznie, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia jej złożenia do organu właściwego, zawiadamiając o tym składającego petycję.

Projekt określa termin jej rozpatrzenia jako bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od daty jej złożenia. W przypadku wystąpienia okoliczności niezależnych od rozpatrującego petycję organu, które uniemożliwiłyby zachowanie tego terminu, zostanie on przedłużony, nie dłużej jednak niż do 3 miesięcy.

Wynik rozpatrzenia petycji będzie zawierać oznaczenie rozpatrującego, sposób załatwienia oraz uzasadnienie. Składający petycję zostanie zawiadomiony o wyniku rozpatrzenia w formie pisemnej lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Wynik rozpatrzenia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Uwagi Fundacji im. Stefana Batorego do senackiego projektu ustawy o petycjach
(druk senacki nr 1036)

Doceniając inicjatywę podjętą przez Senat ustawowego uregulowania obywatelskiego prawa do składania petycji i w pełni popierając intencje i zamysł projektodawcy pozwalamy sobie przesłać garść uwag odnoszących się do zaproponowanych w projekcie rozwiązań.

1. Określenie adresatów petycji zawarte w art. 2 ust. 1 projektu wymaga uszczegółowienia, tak by obywatel nie miał wątpliwości czy instytucja, do której zamierza złożyć petycję mieści się w grupie instytucji objętych ogólnym pojęciem „władza publiczna”. Dla przejrzystości projektowanego aktu prawnego adresaci petycji powinni być wyraźnie określone poprzez wyszczególnienie instytucji, do których składać można petycje na wzór np. przepisów kodeksu postępowania administracyjnego dotyczącego składania wniosków i skarg (art. 221 § 1 kpa).
2. Zasadniczą wątpliwość budzi zastosowanie pojęć niedookreślonych dotyczących przedmiotu petycji („sprawy dotyczące życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony”). Z jednej strony wydaje się, że ich zakres pojęciowy jest na tyle szeroki, że ujmuje wszelkie godne ochrony interesy obywateli, jednakże w istocie rodzi bardzo istotne ryzyko, że stanowić będzie trudny do weryfikacji instrument, by nie podejmować działań w przypadku, gdy petycje nie będą wygodne dla organów i instytucji, do których będą kierowane. Trudno bowiem zdefiniować, co oznacza pojęcie „życia zbiorowego”, jak również pojęcie wartości wymagających ochrony. Nie jest też jasne dlaczego wnioskodawca proponuje tu zaostrenie, by wartości te wymagały „szczególnej” ochrony. Przedmiot petycji jest przecież już określony przepisem konstytucyjnym („interes publiczny, własny lub innej osoby za jej zgodą”), a zakres wyznacza kompetencja instytucji, do której się składa petycję. Trudno zatem znaleźć uzasadnienie dla dalszego ograniczania prawa do petycji. Wątpliwość ta ma charakter nie tylko celowościowy, ale – przede wszystkim - konstytucyjny. Zgodnie bowiem z art. 63 Konstytucji RP ustawodawca ma upoważnienie do uregulowania tylko trybu składania petycji, a nie do zawężania czy rozszerzania zakresu podmiotowego czy przedmiotowego prawa do petycji. Wydaje się, że kwestia ta powinna być szczególnie wnikliwie zbadana, by uniknąć uchwalenia przepisów, które mogłyby zostać skutecznie zakwestionowane w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Przy okazji warto wskazać na inną niespójność proponowanej regulacji z przepisem zawartym w art. 63 Konstytucji RP. Zawarte jest w nim określenie wskazujące, iż petycję można złożyć w interesie „osoby trzeciej”, w proponowanym projekcie zaś zawarte jest sformułowanie „podmiotu trzeciego”.
3. W art. 3 ust.1 wskazane zostały elementy, które musi zawierać petycja: imię i nazwisko składającego petycję, miejsce jego zamieszkania albo siedzibę oraz adres do korespondencji, oznaczenie adresata, wskazanie przedmiotu oraz celu petycji.

W praktyce często petycje składa się w imieniu większej grupy podmiotów. Wydaje się słusznym, by w przepisie regulującym co powinna zawierać petycja zawrzeć również wskazanie, by składający petycję określał krąg podmiotów z upoważnienia, których dokonuje tej czynności.

4. Przemyslenia i wyjaśnienia wymaga relacja pomiędzy projektowaną ustawą a aktami prawnymi, które również przewidują mechanizmy konsultacji społecznych czy możliwości składania uwag do projektowanych regulacji prawnych. Dotyczy to w szczególności tzw. ustawy lobbingowej, na mocy której już teraz każdy obywatel może złożyć swoje uwagi do projektów aktów normatywnych będących przedmiotem prac legislacyjnych. Regulacje dotyczące składania uwag do aktów prawnych powinny być spójne i klarowne, powinny też wyraźnie uwzględniać mechanizmy dotyczące tzw. aktów prawa miejscowego, przyjmowanych przez samorząd lokalny.
5. W art. 10 powinien zostać określony termin, w jakim instytucja wzywa składającego petycję do jej uzupełnienia lub wyjaśnienia (na 14 dni od daty wpływu) tak, by uniknąć sytuacji, że takie wezwanie pojawi się nie przykład po upływie 2,5 miesiąca. W tym wezwaniu powinien też być określony termin do jakiego instytucja oczekuje wyjaśnień.
6. Projektodawca proponuje termin 3-miesięczny na rozpatrzenie petycji (art. 13 projektu). Jest to termin bardzo długi i trudna znaleźć dla niego racjonalne uzasadnienie. Wydaje się, że zasadą powinno być udzielenie odpowiedzi na petycję w ciągu miesiąca, a tylko w wyjątkowych przypadkach termin ten powinien być przedłużony do trzech miesięcy, przy czym wnioskodawca powinien otrzymać informację o takim wydłużeniu wraz z podaniem uzasadnienia. Zauważyć też trzeba, że w ustawie nie przewiduje się żadnych konsekwencji za niedochowanie terminu. Termin, którego niezachowanie nie rodzi żadnych negatywnych konsekwencji jest terminem iluzorycznym. Posiłkowe stosowanie kodeksu postępowania administracyjnego może być tu niewystarczające.
7. Projektodawca wskazuje, iż na stronie internetowej instytucji powinny znaleźć się informacje o petycjach. To dobre rozwiązanie, choć wydaje się, że informacje o petycjach powinny stać się obowiązkowym elementem Biuletynów Informacji Publicznej. Powinna być też przewidziana możliwość wypowiedzi dla podmiotów zainteresowanych przedmiotem złożonej petycji.
8. Niepokoi fakt, iż w ustawie nie przewiduje się żadnego trybu zaskarżania sposobu rozstrzygnięcia petycji lub braku takiego rozstrzygnięcia. Art. 16. ust. 3 stanowi wprost, że wynik petycji nie może być przedmiotem skargi. Rozumiejąc trudności w formułowaniu trybu zaskarżania, gdy adresatem petycji mogą być bardzo różne instytucje (od parlamentu do organizacji społecznych) uważamy jednak, że prawo do

petycji może stać się jedynie prawem fasadowym, gdy nie będzie przewidziany żaden tryb weryfikacji działań instytucji w tym zakresie.

9. Kolejne wątpliwości dotyczą sprawozdań. Sama idea rocznych sprawozdań jest bardzo słuszna. Natomiast powinny to być sprawozdania publicznie jawne i obligatoryjne dla wszystkich podmiotów, do których są kierowane petycje (w projekcie obowiązkiem składania sprawozdań objęte są tylko instytucje centralne). Ważne jest też, żeby przewidzieć termin składania tych sprawozdań, tryb ich przyjmowania oraz skutki niezłożenia sprawozdania w terminie lub jego nieprzyjęcia przez organ, do którego jest składane. Będzie to dyscyplinujące dla instytucji i będzie wzmacniało znacznie petycji.

Ewa Kulik-Bielińska

Zastępca Dyrektora

Uwagi Instytutu Spraw Obywatelskich do projektu ustawy o petycjach (druk senacki nr 1036)

Chciałabym wyrazić swoje uwagi dot. projektu ustawy o petycjach złożonego przez Senat. Mam nadzieję że uwagi te pomogą w dalszych pracach nad projektem.

Art.8

2. Adresat petycji, który uznał się za niewłaściwy do jej rozpatrzenia, przesyła ją niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od dnia jej złożenia, do organu (organizacji lub instytucji) właściwego, zawiadamiając o tym składającego petycję.

Termin 30 dni na przekazanie petycji właściwemu organowi jest terminem za długim. Jeżeli uznajemy że organ/instytucja ma obowiązek zrobić to niezwłocznie to maksymalny termin powinien wynosić 7, najwyżej 14 dni (w k.p.a. regulacje dotyczące skarg i wniosków zachowują termin 7 dniowy na przekazanie pisma do organu właściwego). Proponowany projekt ustawy ma na celu urzeczywistnienie praw obywatelskich wyrażonych w art. 63 Konstytucji, a więc zapewnienie możliwości składania przez obywateli petycji, skarg i wniosków do organów władzy publicznej, organizacji czy instytucji społecznych wykonujących zadania zlecone z zakresu administracji publicznej. Warunki na jakich korzystamy z prawa petycji nie powinny być mniej korzystne, niż te, które określają tryb składania skarg i wniosków (na podst. k.p.a.). W projekcie powinien więc zostać wskazany taki termin, który nie będzie wydłużał niepotrzebnie okresu rozpatrywania petycji. Dłużące się w nieskończoność procedury często bowiem zniechęcają obywateli od podejmowania aktywności w sferze publicznej. A projekt ten wręcz przeciwnie - ma na celu właśnie zwiększenie partycypacji obywateli w działalność publiczną, w tym polityczną i społeczną.

Art.13

3. Na stronie internetowej, o której mowa w ust. 2, rozpatrujący petycję wielokrotną może ogłosić wezwanie do uzupełnienia lub wyjaśnienia treści petycji. Ogłoszenie to zastępuje wezwanie, o którym mowa w art. 9 ust. 1.

4. Na stronie internetowej, o której mowa w ust. 2, rozpatrujący petycję ogłasza wynik rozpatrzenia petycji wielokrotnej. Ogłoszenie to zastępuje zawiadomienie, o którym mowa w art. 15 ust. 2.

Mimo złożenia petycji w tej samej sprawie przez kilka osób fizycznych czy prawnych, wezwanie do uzupełnienia czy wyjaśnienia treści petycji, ani informacje o rozstrzygnięciu petycji nie powinny być zamieszczane jedynie na stronie internetowej. Powinno zostać wystosowane pisemne zawiadomienie do osób/podmiotów, które złożyły petycję (tak jak w art.15 § 2 projektu).

Art. 14.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 rozpatrujący petycję organ (organizacja lub instytucja) może niezwłocznie poinformować składającego petycję o poprzednim wyniku rozpatrzenia. W imieniu rozpatrującego petycję informacji, o której mowa w zdaniu poprzednim, może udzielić osoba upoważniona.

Jeżeli w przepisie wskazujemy że organ ma coś zrobić opcjonalnie/ uznaniowo to w jakim celu używamy przysłówka niezwłocznie (sformułowanie to jest używane przy nakładaniu na organ jakiegoś obowiązku np. art. 256 k.p.a.

Pracownik, który otrzymał skargę dotyczącą jego działalności, obowiązany jest przekazać ją niezwłocznie swojemu przełożonemu służbowemu.

Myślę, że w art.14 projektu powinno się znaleźć sformułowanie:

rozpatrujący organ obowiązany jest do niezwłocznego poinformowania składającego petycję o poprzednim wyniku rozpatrzenia. Organ rzeczywiście powinien informować osobę/podmiot który chciałby złożyć petycję w danej sprawie że taka petycja była już rozpatrywana i jak ostatecznie się ta sprawa zakończyła. Nie ma tu miejsca dla uznaniowości organu przyjmującego petycję.

Weronika Alama
Instytut Spraw Obywatelskich

Uwagi Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce
dotyczące projektu ustawy o petycjach
(druk senacki nr 1036)

Projekt realizuje konstytucyjne prawo do petycji, określone w artykule 63. Określa zasady i warunki składania i rozpatrywania petycji w sposób umożliwiający obywatelom realizację swoich konstytucyjnych uprawnień. Poniżej pozwalam sobie przekazać kilka uwag dotyczących doprecyzowania niektórych z zapisów projektu.

1. Re: Art. 2., ust. 1. Petycja może być złożona przez osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną do organu władzy publicznej, a także do organizacji lub instytucji społecznej, wykonującej zadania zlecone z zakresu administracji publicznej.

Jest to nawiązanie wprost do art. 63 Konstytucji RP, jednak zapis budzi pewne wątpliwości. Pierwsza wątpliwość dotyczy tego, czy w świetle tego zapisu petycję mogą składać dwie lub więcej osoby fizyczne. Druga dotyczy braku precyzyjnej definicji prawnej pojęcia instytucji społecznej. Trzecia wątpliwość, dotyczy przedmiotowego zakresu petycji. W art. 2, ust.1 wskazuje się zakres podmiotowy i o ile w przypadku władz publicznych jest jasne, że realizują one zadania publiczne, o tyle organizacje społeczne mogą realizować zarówno zadania zlecone z zakresu administracji publicznej, jak też działania własne, statutowe. W świetle tego zapisu nie jest jasne, czy petycja może dotyczyć wyłącznie zadań zleconych, czy też zadań własnych. Tej wątpliwości nie rozwiewa ustęp 3 artykułu 2.

Aby rozwiązać te wątpliwości proponuję następujący zapis:

Art. 2., ust. 1. Petycja może być złożona przez **przynajmniej jedną** osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną do organu władzy publicznej, a także **do innych osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych w zakresie, w jakim wykonują one zadania władzy publicznej.**

2. Przyjęcie tej zmiany rodzi konieczność zmiany w całym projekcie określeń: organów (organizacji lub instytucji). Proponowałbym użyć pojemniejszego określenia **podmiotów** lub też **podmiotów, o których mowa w art.2, ust. 1.**

3. Re: Art. 8., ust. 2. Adresat petycji, który uznał się za niewłaściwy do jej rozpatrzenia, przesyła ją niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od dnia jej złożenia, do organu (organizacji lub instytucji) właściwego, zawiadamiając o tym składającego petycję.

Sugerowałbym, aby dodać słowo jednocześnie, tak, aby składający petycję był jak najszybciej informowany o przekazaniu petycji do innego podmiotu:

Art. 8., ust. 2. Adresat petycji, który uznał się za niewłaściwy do jej rozpatrzenia, przesyła ją niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 30 dni od dnia jej złożenia, do organu (organizacji lub instytucji) właściwego, zawiadamiając **jednocześnie** o tym składającego petycję.

4. Re: Art. 9. ust. 1. Organ (organizacja lub instytucja) właściwy do rozpatrzenia petycji, która nie spełnia wymogów określonych w art. 2-4, wzywa składającego petycję do

uzupełnienia lub wyjaśnienia treści petycji w terminie 14 dni z pouczeniem, że petycja, której treść nie zostanie uzupełniona lub wyjaśniona nie będzie rozpatrzona.

Wątpliwość budzi brak określenia czasu, w którym organ właściwy do rozpatrzenia petycji musi wezwać składającego petycję do uzupełnienia czy też wyjaśnienia treści petycji. W praktyce może to wydłużać czas rozpatrywania petycji. Stąd proponuję następujący zapis:

Art. 9. ust. 1. **Podmiot** właściwy do rozpatrzenia petycji, która nie spełnia wymogów określonych w art. 2-4, wzywa w ciągu **30 dni od dnia wpłynięcia petycji** składającego petycję do uzupełnienia lub wyjaśnienia treści petycji w terminie 14 dni z pouczeniem, że petycja, której treść nie zostanie uzupełniona lub wyjaśniona nie będzie rozpatrzona.

5. Re: Art. 10. ust. 1. Na stronie internetowej rozpatrującego petycję organu (organizacji lub instytucji) lub urzędu go obsługującego zamieszcza się informację zawierającą zwięzły opis treści petycji oraz - w przypadku wyrażenia zgody, o której mowa w art. 6 - imię i nazwisko albo nazwę składającego petycję lub podmiotu, w interesie którego petycja jest składana.

W celu pełnej przejrzystości i klarowności umieszczanych informacji, należałoby je uzupełnić o datę wpłynięcia petycji, stąd proponowałbym następujący zapis:

Art. 10. ust. 1. Na stronie internetowej rozpatrującego petycję **podmiotu** lub urzędu go obsługującego zamieszcza się informację zawierającą: **datę wpłynięcia petycji**, zwięzły opis treści petycji oraz - w przypadku wyrażenia zgody, o której mowa w art. 6 - imię i nazwisko albo nazwę składającego petycję lub podmiotu, w interesie którego petycja jest składana.

6. Z uwagi na określone prawem standardy dotyczące Biuletynu Informacji Publicznej, właściwszą do umieszczania informacji o petycjach niż strona internetowa wydaje się strona BIP danego podmiotu, stąd w całym projekcie proponowałbym dokonać stosownej zmiany.
7. Re: Art. 14. ust. 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 rozpatrujący petycję organ (organizacja lub instytucja) może niezwłocznie poinformować składającego petycję o poprzednim wyniku rozpatrzenia. W imieniu rozpatrującego petycję informacji, o której mowa w zdaniu poprzednim, może udzielić osoba upoważniona.
Dla pełnej informacji podmiot uprawniony do rozpatrzenia petycji powinien poinformować składającego petycję o poprzednim wyniku rozpatrzenia, stąd proponuję następujący zapis:
Re: Art. 14. ust. 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 rozpatrujący petycję **podmiot niezwłocznie informuje** składającego petycję o poprzednim wyniku rozpatrzenia. W imieniu rozpatrującego petycję informacji, o której mowa w zdaniu poprzednim, może udzielić osoba upoważniona.
8. Re: Art. 16., ust.1. Komisje właściwe na podstawie regulaminu Sejmu i regulaminu Senatu składają corocznie odpowiednio Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 czerwca, sprawozdanie z rozpatrzonych petycji.
ust. 2. Centralne organy państwowe składają corocznie Sejmowi i Senatowi, w terminie do dnia 30 czerwca, informację o petycjach rozpatrzonych przez te organy.

Artykuł nie zawiera informacji o tym, w jaki sposób mają sprawozdawać się inne podmioty władzy publicznej oraz podmioty niepubliczne upoważnione do rozpatrywania petycji. Dodatkowo sprawozdania dotyczące petycji powinny być publicznie dostępne. Stąd proponuję dodanie ustępu 3, o następującej treści:

Art. 16., ust. 3: Podmioty rozpatrujące petycje, w tym także te, o których mowa w ust. 1 i 2, w terminie do dnia 30 czerwca, umieszczają w Biuletynie Informacji Publicznej, sprawozdania o petycjach złożonych i stanie ich rozpatrzenia w roku poprzednim.

Tomasz Schimanek
Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

**INFORMACJA O PRZEBIEGU 15. POSIEDZENIA
PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 14.12.2010 R.**

14 grudnia 2010 r. odbyło się 15. posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, poświęcone senackiemu projektowi ustawy o zrzeszeniach. Obrady prowadził wiceprzewodniczący zespołu poseł Krzysztof Michałekiewicz. W spotkaniu wzięli udział członkowie zespołu, a także doradca prezydenta RP Henryk Wujec, senator Łukasz Abgarowicz, mecenas Jan A. Stefanowicz, Anna Polak z Kancelarii „Juris” oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Ustawa – Prawo o stowarzyszeniach, uchwalona w 1989 r., spełniła swoją pierwotną funkcję i przyczyniła się do powstania w ciągu niespełna 4 lat ponad 23 tys. stowarzyszeń. Od prawie 2 lat mówi się jednak o pilnej potrzebie wprowadzenia zmian do tej regulacji. Prace nad projektem nowej ustawy zainicjowali senatorowie zrzeszeni w Parlamentarnym Zespole ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Projektowana ustawa ma realizować konstytucyjną zasadę wolności zrzeszania się, uwzględniając nowe możliwości w tym zakresie.

15. posiedzenie zespołu było już drugim z kolei spotkaniem poświęconym senackiej inicjatywie ustawodawczej, podczas którego członkowie zespołu zapoznali się z opiniami środowiska organizacji pozarządowych w tej sprawie.

W trakcie dyskusji przedstawiciele organizacji pozarządowych dziękowali inicjatorom projektu ustawy za jego przygotowanie. Zgłaszali jednocześnie potrzebę szerokiego omówienia kontrowersyjnych zapisów. Ich zdaniem, należy bardzo szczegółowo rozważyć, czy aż tak duża zmiana przepisów jest potrzebna i czy nie utrudni funkcjonowania istniejącym organizacjom.

Z pozytywną oceną strony społecznej spotkała się propozycja uproszczenia procedury zakładania stowarzyszeń. Projektodawcy proponują, aby procedury rejestracyjne mogły się odbywać tylko na podstawie statutu i listy założycieli. Nie będzie też konieczne przedstawienie składu zarządu. Kolejnym rozwiązaniem, które nie budzi sprzeciwu, jest formuła „stowarzyszenia w organizacji”. Od chwili uchwalenia statutu i powołania zarządu, ale przed zakończeniem procedury rejestracyjnej stowarzyszenie będzie mogło już działać, nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanym.

Zainteresowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych budzi także propozycja sprawowania najwyższej władzy w stowarzyszeniach nie tylko przez walne zgromadzenie członków, ale również przez zgromadzenie delegatów. Zawarta w projekcie próba uproszczenia księgowości to rozwiązanie potrzebne środowisku, ale zastanawiano się, czy nie należy go włączyć do ustawy o działalności pożytku publicznego.

Wątpliwości strony społecznej budzi przede wszystkim obszerność projektowanej regulacji. Dotychczasowe przepisy były proste i zrozumiałe dla przeciętnego obywatela. Nowa ustawa jest bardzo szczegółowa i może budzić wątpliwości interpretacyjne nawet wśród osób doświadczonych w posługiwaniu się prawem. To z kolei może zniechęcić obywateli do podejmowania działań społecznych. Kontrowersyjne wydają się zawarte w projekcie odwołania do kodeksu spółek handlowych, co w pewnym sensie wydaje się trudne do zastosowania w sektorze społecznym.

Ze względu na to, że wiele zapisów projektu – zarówno zasadniczych, jak szczegółowych – budzi wątpliwości, przedstawiciele organizacji pozarządowych zwrócili się o poddanie projektu ustawy o zrzeszeniach szerokim konsultacjom społecznym. Ich zdaniem, istnieje potrzeba dłuższego pochylenia się nad przedstawionymi rozwiązaniami. Obecni na posiedzeniu goście zadeklarowali przedstawienie szczegółowych uwag na piśmie, aby można je było wykorzystać w trakcie dalszych prac nad projektem ustawy.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU POSIEDZENIA
PODKOMISJI STAŁEJ DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 19.01.2011 R.**

Podkomisja ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na posiedzeniu w dniu 19 stycznia 2011 r. w pierwszym punkcie porządku dziennego zajęła się przygotowaniem komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Konieczność nowelizacji ustawy wynika z niedookreślenia lub niedoprecyzowania niektórych przepisów ustawy.

Do najważniejszych zmian zaproponowanych przez projektodawców należą m.in.:

- doprecyzowanie przepisu (**art.5a ust.4 pkt 8**) tak by było oczywiste, że w **programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego zawarta jest informacja na temat wysokości środków na realizację programu**, a środki te planowane są na podstawie uchwały budżetowej. Obecnie obowiązująca treść tego przepisu może wskazywać, że środki te są zagwarantowane w uchwale budżetowej, a ze względu na termin przyjmowania programu współpracy mogą one być jedynie prognozowane.
- **wyłączenie sprzedaży przedmiotów darowizny** z definicji działalności odpłatnej pożytku publicznego. W związku z tym, że w tej sytuacji pojawia się jedynie przychód, a organizacja z zasady nie ponosi w związku ze sprzedażą kosztów, to nie można uznać jej za działalność odpłatną.
- doprecyzowano przepis (**art. 11 ust.2a**) dotyczący **obsługi otwartego konkursu ofert**. Obsługa może być zlecona organizacjom pozarządowym, jednakże nie może obejmować czynności przewidzianych jako kompetencje organu administracji publicznej. Do tych czynności, których obsługa konkursu nie obejmuje należą: ogłoszenie otwartego konkursu ofert, powołanie komisji konkursowej, wyboru ofert, ogłoszenie wyników konkursu, zawarcie umów o wsparcie lub powierzenie realizacji zadania publicznego oraz unieważnienie otwartego konkursu ofert.
- według nowego brzmienia art. 15 w **skład komisji konkursowej** wchodzić będą osoby wskazane przez organizacje pozarządowe oraz podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego, z wyłączeniem osób biorących udział w konkursie. Posłowie przewidzieli także **możliwość działania komisji konkursowych bez udziału osób wskazanych**, w sytuacji gdy: żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej, wskazane osoby nie wezmą udziału w pracach komisji konkursowej, wszystkie powołane w skład komisji konkursowej osoby podlegają wyłączeniu na podstawie art. 15 ust. 2d lub art. 15 ust.2f.

- przewiduje się, że organizacje pozarządowe oraz podmioty uprawnione do prowadzenia działalności pożytku publicznego, z którymi organ administracji publicznej zawarł umowę, będą mogły za zgodą tego organu wyrażoną w umowie, zlecić realizację zadania publicznego podmiotom niebędącym stronami umowy (w szczególności przedsiębiorcom), odpowiednio o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o jego powierzenie (art.16 ust. 7).
- organizacja pożytku publicznego, niezależnie od obowiązków wynikających z przepisów odrębnych, przekazywać będzie ministrowi pracy i polityki społecznej, **sprawozdanie finansowe i merytoryczne** w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego, za pomocą środków elektronicznych. Organizacje, które w roku poprzedzającym rok złożenia sprawozdania, osiągnęły przychód nieprzekraczający 50.000 zł prześlą ministrowi pracy i polityki społecznej uproszczone sprawozdanie merytoryczne oraz sprawozdanie finansowe. Zakres sprawozdania, wzór sprawozdania oraz wzór uproszczonego sprawozdania określony zostanie przez ministra pracy i polityki społecznej. Sprawozdanie będzie obejmować najważniejsze informacje o działalności pożytku publicznego opp w okresie sprawozdawczym oraz o wydatkowaniu środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (art.23).

Podkomisja zakończyła prace nad projektem ustawy. Sejmowa Komisja Polityki Społecznej i Rodziny na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2011 roku podjęła inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W drugim punkcie porządku Krzysztof Więckiewicz, dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, przedstawił informację dotyczącą wykonania przez organizacje pożytku publicznego obowiązku sprawozdawczego za 2010 rok.

Obowiązek składania sprawozdań finansowych i merytorycznych do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego istnieje już od 2004 r. Natomiast, w związku z nowelizacją ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r., Nr 28, poz.146), po raz pierwszy niezłożenie tych sprawozdań wiązało się z nieumieszczeniem organizacji pożytku publicznego w wykazie uprawnionych do uzyskania 1% podatku. W związku z tym, że powiązanie wypełniania obowiązku sprawozdawczego z możliwością uzyskania 1% podatku obowiązuje od 1 września 2010 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w drodze wyjątku

w roku bieżącym, zamieściło w wykazie organizacji uprawnionych do uzyskania 1% podatku te organizacje, które złożyły sprawozdania nie później niż do dnia 15 grudnia 2010 r. Organizacje, które w ogóle nie złożyły sprawozdań ani ich nie opublikowały na stronie internetowej ministerstwa nie znalazły się na liście organizacji uprawnionych do korzystania z 1%.

